

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ**

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ 2026-2030**

Δεκέμβριος 2025

ΕΠΑ 2026-2030

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΠΑ) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ 2026-2030

α) Περιγραφή του φορέα κατάρτισης (Θεσμικό πλαίσιο, αποστολή, τομείς παρέμβασης).

Η Περιφέρεια Κρήτης είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης β' βαθμού, η λειτουργία και η οργάνωσή της καθορίζονται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) που εγκρίθηκε με το Π.Δ. 149/2010 (ΦΕΚ Α' 242) και τροποποιήθηκε με την Απόφαση 1218/2021 της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (ΦΕΚ Β' 762/26.02.2021).

Αποστολή της είναι η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης της Κρήτης, μέσω του σχεδιασμού και της υλοποίησης πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών στρατηγικών. Η Περιφέρεια Κρήτης στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και στη διατήρηση της κοινωνικής και περιβαλλοντικής ισορροπίας του νησιού.

Οι τομείς παρέμβασής της περιλαμβάνουν:

- Αναπτυξιακό προγραμματισμό, επιχειρηματικότητα και καινοτομία,
- Υποδομές, περιβάλλον, ενέργεια και βιώσιμη ανάπτυξη,
- Αγροτική ανάπτυξη και πρωτογενή τομέα,
- Δημόσια υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση,
- Πολιτισμό, τουρισμό, απασχόληση και εμπόριο,
- Μεταφορές, επικοινωνίες και πολιτική προστασία,
- καθώς και ψηφιακή διακυβέρνηση και διοικητική υποστήριξη

β) Μεθοδολογία κατάρτισης ΠΠΑ

Η κατάρτιση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) 2026-2030 της Περιφέρειας Κρήτης βασίστηκε σε μια συστηματική, συμμετοχική και τεκμηριωμένη διαδικασία, υπό τον συντονισμό της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές της όπως ορίζονται στον Ο.Ε.Υ. της Περιφέρειας Κρήτης.

Αρχικά, πραγματοποιήθηκε αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του προηγούμενου ΠΠΑ 2021-2025, με ανάλυση δεδομένων, δεικτών και αξιοποίηση στοιχείων από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Στη συνέχεια, καταρτίστηκε το αναπτυξιακό πλαίσιο προτεραιοτήτων σε αντιστοιχία με τους εθνικούς στόχους του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2026-2030.

Η μεθοδολογία περιέλαβε θεματικές και τομεακές συναντήσεις και τηλεδιασκέψεις, με τη συμμετοχή υπηρεσιακών στελεχών, εκπροσώπων των Περιφερειακών Ενοτήτων, Δήμων της Κρήτης, των κοινωνικοοικονομικών εταίρων, των πανεπιστημιακών και ερευνητικών φορέων, καθώς και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, με στόχο την ευρεία συναίνεση και τη διαμόρφωση ολοκληρωμένου πλαισίου αναπτυξιακών προτεραιοτήτων για το νέο ΠΠΑ.

γ) Υφιστάμενη κατάσταση Περιφέρειας (σε σχέση με τους αναπτυξιακούς στόχους)

Η Περιφέρεια Κρήτης καταγράφει σημαντική πρόοδο στους τομείς της κοινωνικής ανάπτυξης, της οικονομίας, της καινοτομίας, των υποδομών και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Διαθέτει υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό, ισχυρή κοινωνική συνοχή, ανεπτυγμένο ακαδημαϊκό και ερευνητικό δυναμικό, καθώς και ένα συνεχώς εκσυγχρονιζόμενο δίκτυο δημόσιων υποδομών και υπηρεσιών. Η παρουσία κορυφαίων ερευνητικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, σε συνδυασμό με τη δυναμική του πολιτισμού, του τουρισμού και της αγροδιατροφής, ενισχύουν τη θέση της Κρήτης ως περιφερειακού κόμβου καινοτομίας, γνώσης και εξωστρέφειας.

Η Περιφέρεια παρουσιάζει σταθερές κοινωνικές επιδόσεις, με χαμηλό δείκτη εξάρτησης, υψηλή απασχόληση και περιορισμένη διαρροή επιστημονικού προσωπικού, επιτυγχάνοντας διαχρονική βελτίωση των κοινωνικών δεικτών και μείωση του κινδύνου φτώχειας. Παρά τα θετικά αυτά δεδομένα, παραμένουν προκλήσεις όπως η δημογραφική γήρανση, ο πληθυσμιακός δυϊσμός μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών και οι ανισότητες πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, πρόνοιας, εκπαίδευσης και αθλητισμού.

Στον τομέα των υποδομών και μεταφορών, υλοποιούνται έργα στρατηγικής σημασίας όπως ο Βόρειος Οδικός Άξονας Κρήτης (ΒΟΑΚ), το Αεροδρόμιο Καστελίου και η ηλεκτρική διασύνδεση Κρήτης–Αττικής, που ενισχύουν τη συνδεσιμότητα και την ενεργειακή ασφάλεια. Ωστόσο, ζητήματα οδικής ασφάλειας, προσβασιμότητας σε απομακρυσμένες περιοχές και συντήρησης υφιστάμενων υποδομών παραμένουν.

Παράλληλα, η Περιφέρεια διαθέτει πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό κεφάλαιο, υψηλό δυναμικό ΑΠΕ, εκτεταμένες προστατευόμενες περιοχές και διεθνώς αναγνωρισμένη ταυτότητα μέσω του τουρισμού, της αγροδιατροφής και της μεσογειακής διατροφής (UNESCO). Αδυναμίες όπως η χαμηλή διασύνδεση έρευνας και παραγωγής, η περιορισμένη ψηφιακή ωριμότητα των ΜΜΕ, η εποχικότητα του τουρισμού και οι περιβαλλοντικές πιέσεις της κλιματικής αλλαγής εξακολουθούν να περιορίζουν τη συνολική αναπτυξιακή δυναμική της Περιφέρειας.

Οι ευκαιρίες της νέας προγραμματικής περιόδου (ΕΣΠΑ 2021–2027, ΕΠΑ 2026–2030, Ταμείο Ανάκαμψης) επικεντρώνονται στη χρηματοδότηση στους παραπάνω τομείς. Ωστόσο, οι απειλές που σχετίζονται με την κλιματική κρίση, τις οικονομικές αβεβαιότητες, την ενεργειακή αστάθεια και την τεχνολογική ανισότητα ενδέχεται να εντείνουν τις περιφερειακές ανισορροπίες, απαιτώντας ολοκληρωμένο στρατηγικό σχεδιασμό και ισχυρή θεσμική ικανότητα της Περιφέρειας.

Η ανάλυση SWOT που ακολουθεί αποτυπώνει τη συνολική εικόνα της Περιφέρειας σε σχέση με τους αναπτυξιακούς στόχους του ΕΠΑ, αναδεικνύοντας τα δυνατά και αδύναμα σημεία της, καθώς και τις ευκαιρίες και απειλές για τη μελλοντική της ανάπτυξη.

Δυνατά Σημεία (Strengths): - Υψηλό επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού, σημαντικές επιδόσεις στην απασχόληση χαμηλός κίνδυνος φτώχειας και μειούμενες ανισότητες. - Βελτιωμένη επίδοση καινοτομίας – υψηλή βαθμολογία στο Regional Innovation Scoreboard. - Σημαντικά ΑΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα με διεθνή δραστηριότητα (ΙΤΕ, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πολυτεχνείο Κρήτης, ΕΛΜΕΠΑ). - Ισχυρή εξειδίκευση σε εξαγωγικούς τομείς (τουρισμός, τρόφιμα, e-commerce). - Μέγιστη εγκατεστημένη ισχύ και μέγιστη συμμετοχή ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά. - Συνεχής αναβάθμιση δημόσιων υποδομών και υλοποίηση έργων στρατηγικής σημασίας (ΒΟΑΚ, Αεροδρόμιο Καστελίου, ηλεκτρική διασύνδεση Κρήτης-Αττικής). - Πλούσιο τουριστικό προϊόν, ισχυρή πολιτιστική κληρονομιά και αναγνωρίσιμα αγροτικά προϊόντα. - Πλούσιο φυσικό κεφάλαιο και υψηλό δυναμικό αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.	Αδύναμα Σημεία (Weaknesses): - Δημογραφική γήρανση και πληθυσμιακός дуΐσμός μεταξύ υπαίθρου και αστικών περιοχών - Περιορισμένη διασύνδεση έρευνας–επιχειρήσεων και χαμηλή επιχειρηματική δαπάνη R&D. - Ανισότητες στην πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, πρόνοιας, εκπαίδευσης και αθλητισμού. - Ελλείψεις σε υποδομές μεταφορών, χαμηλή οδική ασφάλεια και ανεπάρκεια συντήρησης οδικού δικτύου. - Χαμηλή τεχνολογική ετοιμότητα και χαμηλές ψηφιακές δεξιότητες, ειδικά στις ΜΜΕ. - Υψηλή κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στα κτίρια. - Εποχικότητα του τουρισμού και εξάρτηση από λίγους παραγωγικούς τομείς.
Ευκαιρίες (Opportunities): - Χρηματοδοτήσεις της νέας προγραμματικής περιόδου (ΕΣΠΑ 2021–2027, ΕΠΑ 2026–2030, Ταμείο Ανάκαμψης). - Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού, βελτίωση πρόσβασης σε υπηρεσίες και κοινωνική συνοχή. - Αξιοποίηση ΑΕΙ κα Ερευνητικών	Απειλές (Threats): - Γεωπολιτική αστάθεια και μεταναστευτικές ροές. - Κλιματική αλλαγή και φυσικές καταστροφές (πλημμύρες, λειψυδρία, διάβρωση). - Επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, εκδήλωση νέων ανισοτήτων.

φορέων για μεταφορά τεχνογνωσίας και καινοτομίας. • Νέα επενδυτικά εργαλεία για ΑΠΕ, γεωργία ακριβείας, έξυπνες πόλεις και ψηφιακό μετασχηματισμό. • Δημιουργία αλυσίδων αξίας και ενίσχυση εξαγωγικών κλάδων. • Βελτίωση υποδομών μεταφορών, πράσινης κινητικότητας και συνδεσιμότητας. • Διεθνοποίηση ΜΜΕ, πιστοποίηση προϊόντων και αύξηση εξωστρέφειας.	• Δομικές αδυναμίες της οικονομίας και χαμηλή ανταγωνιστικότητα σε ορισμένους κλάδους. • Αργοί ρυθμοί μετάβασης στην κυκλική οικονομία και νέο κύμα ευρωπαϊκών κανονισμών και δεσμεύσεων στη χρηματοδότηση της διαχείριση των αποβλήτων. • Δημογραφικές και κοινωνικοοικονομικές ανισορροπίες μεταξύ υπαίθρου και αστικών περιοχών.
---	---

δ) Αναπτυξιακή στρατηγική του ΠΠΑ

Συνεχίζοντας την επιτυχημένη πορεία της προγραμματικής περιόδου 2021–2025, το νέο ΠΠΑ 2026–2030 της Περιφέρειας Κρήτης διαμορφώνεται σε συνέργεια με τις κατευθύνσεις του νέου ΕΠΑ και προσαρμόζεται στα δεδομένα, στις νέες εξελίξεις και στις αναπτυξιακές ανάγκες της Κρήτης, όπως αυτές αναδεικνύονται από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και τη SWOT ανάλυση.

Βασίζεται και υποστηρίζει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2024–2028, το οποίο οραματίζεται **μια Κρήτη δυναμική, βιώσιμη, ευφυή, με κοινές αξίες και κοινωνική συνοχή μια Περιφέρεια δημιουργική, με ισχυρή ταυτότητα και αυτοπεποίθηση.**

Παράλληλα, λαμβάνει υπόψη τις κατευθύνσεις του ΕΠ Κρήτη 2021–2027, ενισχύοντας τη συνοχή και τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμματικών κειμένων.

Ειδικότερα, το αναπτυξιακό πλαίσιο του ΠΠΑ Περιφέρειας Κρήτης 2026–2030 οργανώνεται στους παρακάτω 6+1 Αναπτυξιακούς Στόχους (ΑΣ), οι οποίοι αποτυπώνουν τις κύριες προτεραιότητες του Προγράμματος.

ΑΣ1 – Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη

Ο ΑΣ1 ευθυγραμμίζεται πλήρως με τη φιλοσοφία της «Δίκαιης και Συμπεριληπτικής Κοινωνίας» και στοχεύει στη δημιουργία ενός ανθεκτικού, συμπεριληπτικού και κοινωνικά δίκαιου πλαισίου που μειώνει τις ανισότητες και ενισχύει την ισόρροπη ανάπτυξη ανάμεσα σε αστικές και αγροτικές περιοχές. Έμφαση δίνεται στην **αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών υγείας**, μέσω εκσυγχρονισμού κτιριακών εγκαταστάσεων και προμήθειας ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού, καθώς και στην υλοποίηση στοχευμένων δράσεων δημόσιας υγείας. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στην **αναβάθμιση υποδομών εκπαίδευσης** και στην εφαρμογή δράσεων **διά βίου μάθησης** για την ενίσχυση δεξιοτήτων και την προώθηση της κοινωνικής κινητικότητας, καθώς και στη **βελτίωση και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων** και στην υποστήριξη αθλητικών γεγονότων που ενισχύουν την τοπική συμμετοχή και την κοινωνική ένταξη. Εξίσου σημαντική προτεραιότητα αποτελούν οι

κοινωνικές επενδύσεις, που συμβάλλουν στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού, στη στήριξη των ευάλωτων πληθυσμών και στη διεύρυνση των ίσων ευκαιριών για όλους.

ΑΣ2 – Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών

Παρά τις σημαντικές προσπάθειες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης Προγραμματικής Περιόδου για τη βελτίωση των υποδομών και των μεταφορών, εξακολουθούν να υφίστανται κρίσιμες ανάγκες που απαιτούν συστηματική και στοχευμένη αντιμετώπιση. Ο ΑΣ2 στοχεύει στη συνολική αναβάθμιση της προσβασιμότητας, της οδικής ασφάλειας και της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου, ασφαλούς και αποδοτικού συστήματος μεταφορών που ενισχύει τη χωρική συνοχή και την αναπτυξιακή δυναμική της. Κεντρική προτεραιότητα αποτελεί η **αναβάθμιση, συντήρηση και επέκταση του οδικού δικτύου**, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργικότητας των μετακινήσεων και τη μείωση των χωρικών ανισοτήτων, ιδιαίτερα σε περιοχές της ενδοχώρας. Επιπλέον, η **ενίσχυση της οδικής ασφάλειας**, μέσω παρεμβάσεων που στοχεύουν στη μείωση των ατυχημάτων, τον περιορισμό της επικινδυνότητας και την αναβάθμιση κρίσιμων σημείων του οδικού δικτύου.

ΑΣ3 – Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης

Ο ΑΣ3 στοχεύει στη μείωση της τρωτότητας των περιοχών και την προστασία της ανθρώπινης ζωής, του περιβάλλοντος και των κρίσιμων υποδομών της Περιφέρειας Κρήτης απέναντι σε φυσικούς και τεχνολογικούς κινδύνους, καθώς και στις ολοένα εντονότερες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Στο πλαίσιο του Άξονα, προτεραιότητα δίνεται στην **ενίσχυση της πρόληψης και της ανθεκτικότητας των υποδομών από φυσικές καταστροφές**. Παράλληλα, προωθείται η **αναβάθμιση της ικανότητας διαχείρισης κρίσεων** μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων που ενισχύουν την επιχειρησιακή ετοιμότητα και επιτρέπουν στην Περιφέρεια να ανταποκρίνεται άμεσα και αποτελεσματικά σε ακραία και έκτακτα φαινόμενα.

ΑΣ4 – Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα

Ο ΑΣ4 στοχεύει στην ενίσχυση της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της Περιφέρειας Κρήτης, αξιοποιώντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα στους τομείς της έρευνας, του τουρισμού, του πολιτισμού και της αγροδιατροφής.

Κεντρική προτεραιότητα αποτελεί η **προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας**, μέσω παρεμβάσεων που ενθαρρύνουν τη μεταφορά τεχνογνωσίας ενισχύουν τις συνέργειες μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων και υποστηρίζουν την ενσωμάτωση καινοτόμων λύσεων στο παραγωγικό σύστημα. Παράλληλα, προβλέπεται η **ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων** –ιδίως των ΜΜΕ– μέσω δράσεων που υποστηρίζουν την ψηφιακή αναβάθμιση, τη βελτίωση της παραγωγικότητας και τη διεύρυνση της πρόσβασης σε νέες αγορές.

Στον τομέα του πολιτισμού, ο Άξονας δίνει έμφαση **στην προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος**. Η αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών και η προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς συμβάλλουν ουσιαστικά στην ενίσχυση της εξωστρέφειας και στη διαμόρφωση μιας ισχυρής περιφερειακής ταυτότητας.

Η **ενίσχυση του τουρισμού** αποτελεί επίσης βασικό πυλώνα του Άξονα, με στόχο τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, την αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών και την ανάπτυξη ειδικών και θεματικών μορφών τουρισμού. Οι δράσεις αυτές διαμορφώνουν ένα ολοκληρωμένο μοντέλο ανάπτυξης, δημιουργώντας ισχυρές συνέργειες με τον πολιτισμό και την αγροδιατροφή και ενισχύοντας την εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα της Περιφέρειας.

ΑΣ5 – Ψηφιακός Μετασχηματισμός και τεχνητή νοημοσύνη

Ο ΑΣ5 στοχεύει στη συνολική αναβάθμιση του ψηφιακού περιβάλλοντος της Περιφέρειας Κρήτης, μέσω της ενίσχυσης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της υιοθέτησης σύγχρονων τεχνολογιών. Κεντρική προτεραιότητα αποτελεί η **ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση διοικητικών διαδικασιών**, με την ανάπτυξη ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων, την ψηφιοποίηση αρχείων και τη χρήση εργαλείων που μειώνουν τον διοικητικό φόρτο, επιταχύνουν την εξυπηρέτηση και ενισχύουν τη διαφάνεια. Παράλληλα, ο Άξονας προωθεί την **αναβάθμιση των ψηφιακών υποδομών και των ΤΠΕ**, μέσω της ενίσχυσης των δικτυακών υποδομών, της κυβερνοασφάλειας και της διαλειτουργικότητας των συστημάτων, ώστε να διασφαλίζεται η αξιόπιστη παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις.

ΑΣ6 – Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός

Ο ΑΣ6 στοχεύει στην επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης της Περιφέρειας Κρήτης, μέσω παρεμβάσεων που ενισχύουν την ενεργειακή αποδοτικότητα, την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Προτεραιότητα αποτελεί η **ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων** και η **προώθηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας**, με στόχο τη μείωση του ενεργειακού κόστους και του περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Επιπλέον έμφαση δίνεται στην **προστασία και ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος**, με παρεμβάσεις που αφορούν την ενίσχυση και αξιοποίηση των **υδάτινων πόρων**, την αναβάθμιση των **υποδομών ύδρευσης**, καθώς και τη βελτίωση της **διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων**, προωθώντας την κυκλική οικονομία και τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων. Παράλληλα, ο Άξονας υποστηρίζει **αναπλάσεις οικισμών**, αναβάθμιση **δημοσίων κτιρίων** και δράσεις για **βιώσιμες αστικές μεταφορές**, συμβάλλοντας στη βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος, της προσβασιμότητας και της ποιότητας ζωής.

ΑΣ7 –Υποστήριξη Προγραμμάτων

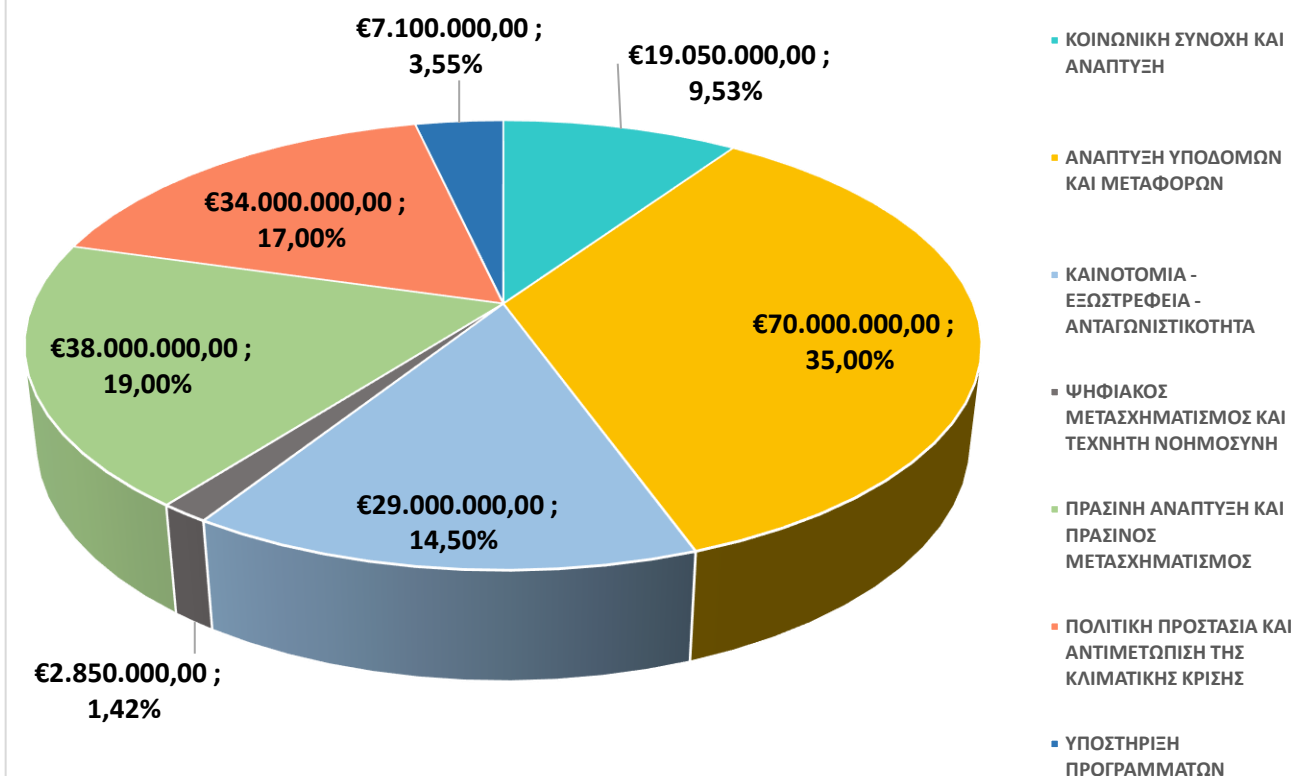
Ο ΑΣ7 στοχεύει στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας Κρήτης και στη διασφάλιση της αποτελεσματικής, αποδοτικής και διαφανούς υλοποίησης του ΠΠΑ 2026–2030. Αποτελεί υποστηρικτικό άξονα για το σύνολο των παρεμβάσεων του Προγράμματος, εστιάζοντας στην **αναβάθμιση των διοικητικών υπηρεσιών**, στη βελτίωση των διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης, καθώς και στην ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού.

Παράλληλα, ο Άξονας περιλαμβάνει και ενέργειες **Τεχνικής Βοήθειας** που υποστηρίζουν τον προγραμματισμό, την ωρίμανση, την παρακολούθηση και την υλοποίηση των έργων του ΠΠΑ, διασφαλίζοντας την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

ε) Προϋπολογισμός (Κατανομή του Προϋπολογισμού σε Αναπτυξιακούς Στόχους)

α/α	Αναπτυξιακός Στόχος	Κατανομή Π/Υ
1	Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη	19.050.000,00 €
2	Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών	70.000.000,00 €
3	Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης	34.000.000,00 €
4	Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα	29.000.000,00 €
5	Ψηφιακός Μετασχηματισμός και Τεχνητή Νοημοσύνη	2.850.000,00 €
6	Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός	38.000.000,00 €
7	Υποστήριξη Προγραμμάτων	7.100.000,00 €
ΣΥΝΟΛΟ		200.000.000,00 €

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ

ΕΚΑΤ. €

200

180

160

140

120

100

80

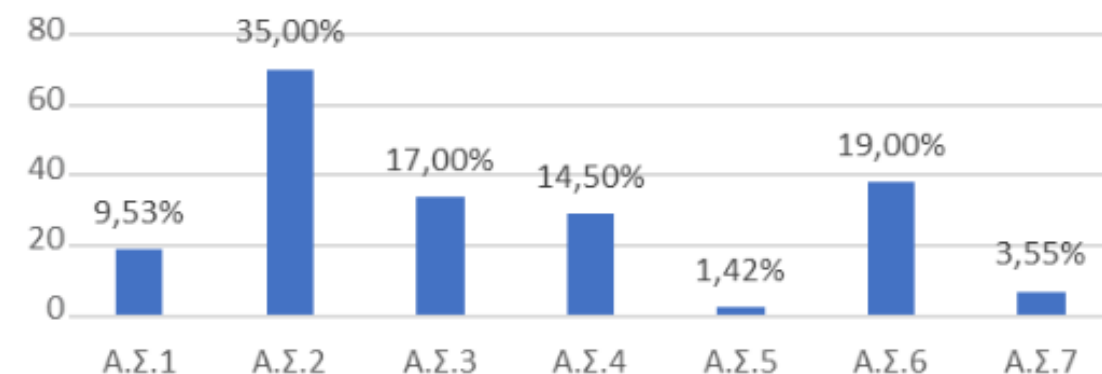
60

40

20

0

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΣΤΟΧΟ

στ) Υπηρεσία Διαχείρισης

Αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος είναι η **Διεύθυνση Σχεδιασμού και Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης** της Περιφέρειας Κρήτης, όπως ορίζεται στον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, ο οποίος εγκρίθηκε με το ΦΕΚ Β' 762/26.02.2021. Η Διεύθυνση αποτελεί τη αρμόδια υπηρεσία άσκησης της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής και έχει ως αρμοδιότητα τον **σχεδιασμό, την κατάρτιση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την υλοποίηση** του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2026–2030, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της (άρθρο 12 ΟΕΥ).

Στη Διεύθυνση εντάσσονται τα Τμήματα **Σχεδιασμού και Διαδικασιών Ένταξης Έργων, Παρακολούθησης Υλοποίησης Έργων και Τεχνικής Βοήθειας**, τα οποία εξειδικεύουν τις επιμέρους αρμοδιότητες διαχείρισης, υποστήριξης και συντονισμού του Προγράμματος, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική εφαρμογή του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1.	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	- Απασχόληση και Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού - Συμβολή στην αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος - Ενίσχυση του Κοινωνικού Κράτους - Υγεία - Παιδεία - Αθλητισμός - Ασφάλεια, Προστασία, Δικαιοσύνη - Μεταναστευτική Πολιτική - Συμβολή στην αντιμετώπιση του δημογραφικού ζητήματος	1.1	Καταπολέμηση της φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού
			1.2	Ενίσχυση της απασχόλησης και ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου
			1.3	Προώθηση της ισότητας και των δικαιωμάτων
			1.4	Ενίσχυση της Κοινωνικής Κατοικίας
			1.5	Πρόσβαση στη στέγαση
			1.6	Κοινωνικές επενδύσεις (πχ στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση βρεφονηπιακών-παιδικών σταθμών και της προσχολικής αγωγής προσχολικής αγωγής, στήριξη τρίτης ηλικίας κ.α.)
			1.7	Ενίσχυση της εδαφικής συνοχής (νησιωτικότητα, ορεινότητα, αγροτικές περιοχές)
			1.8	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Υγείας
			1.9	Προστασία της Δημόσιας Υγείας
			1.10	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Εκπαίδευσης
			1.11	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Κατάρτισης και δια βίου μάθησης
			1.12	Ενίσχυση και αναβάθμιση του Αθλητισμού
			1.13	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Ασφάλειας
			1.14	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Εθνικής Άμυνας
			1.15	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Δικαιοσύνης
			1.16	Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών από την υποδοχή έως την ένταξη
2.	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	- Ανάπτυξη Δικτύων και Μεταφορών - Βελτίωση Δικτύων και Μεταφορών - Εκσυγχρονισμός Δικτύων και Μεταφορών	2.1	Λιμενικές υποδομές
			2.2	Σιδηροδρομικό δίκτυο
			2.3	Οδικές υποδομές
			2.4	Υποδομές αερομεταφορών
			2.5	Υδατοδρόμια
			2.6	Οδική ασφάλεια
			2.7	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα
3.	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	- Ενίσχυση της αντιπλημμυρικής προστασίας - Βελτίωση συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης - Ανάπτυξη υποδομών αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών - Προστασία από δασικές πυρκαγιές - Ενίσχυση ετοιμότητας και ανταπόκρισης σε κρίσεις - Προσαρμογή υποδομών στην κλιματική αλλαγή.	3.1	Καθαρισμός, συντήρηση ρεμάτων, ποταμών κλπ.
			3.2	Αύξηση ανθεκτικότητας κρίσιμων υποδομών και υπηρεσιών σε φυσικές καταστροφές
			3.3	Ενίσχυση της πρόληψης, ετοιμότητας και έγκαιρης ανταπόκρισης μέσω συντονισμένων μηχανισμών και τεχνολογικών εργαλείων
			3.4	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων
			3.5	Κρατική Αρωγή
			3.6	Αποκατάσταση υποδομών από φυσικές καταστροφές
			3.7	Ολοκληρωμένος σχεδιασμός και προσαρμογή στη νέα κλιματική πραγματικότητα
4.		Έρευνα	4.1	Ενίσχυση έρευνας και Καινοτομίας

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΠΑ) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ 2026-2030

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ - ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	- Βιομηχανία - Καινοτομία - Εμπόριο - Επιχειρηματικότητα - Πολιτισμός - Τουρισμός - Αγροδιατροφικός Τομέας	4.2	Προώθηση της επιχειρηματικής καινοτομίας και εξωστρέφειας
			4.3	Ενίσχυση της Βιομηχανίας και Προώθηση της επιχειρηματικότητας
			4.4	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων
			4.5	Ανάπτυξη νέων τομέων υψηλής προστιθέμενης αξίας
			4.6	Ενίσχυση της διασύνδεσης έρευνας και επιχειρηματικότητας
			4.7	Ενίσχυση εμπορίου & Προστασία του Καταναλωτή
			4.8	Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού
			4.9	Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος
			4.10	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
			4.11	Προώθηση του τουρισμού
			4.12	Προώθηση και ενίσχυση αγροδιατροφικού τομέα
5.	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ	- Ψηφιακός μετασχηματισμός της δημόσιας διοίκησης - Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων - Διασφάλιση της ψηφιακής ένταξης όλων των πολιτών - Ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών - Προστασία δεδομένων και κυβερνοασφάλεια. - Τεχνητή Νοημοσύνη	5.1	Ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση διαδικασιών
			5.2	Αναβάθμιση ψηφιακών υποδομών και ΤΠΕ
			5.3	Ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών και εφαρμογών
			5.4	Κατάρτιση σε θέματα ψηφιακών δεξιοτήτων
			5.5	Ασφάλεια και προστασία δεδομένων
			5.6	Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και τεχνητή νοημοσύνη
6.	ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	- Προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης - Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος μέσω καθαρής ενέργειας και εξοικονόμησης πόρων - Ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι στην κλιματική αλλαγή μέσω ορθής διαχείρισης ενέργειας, νερού και αποβλήτων	6.1	Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης και αξιοποίησης Α.Π.Ε
			6.2	Προώθηση της κυκλικής οικονομίας
			6.3	Προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας
			6.4	Διαχείριση υδάτινων πόρων (φράγματα, λιμνοδεξαμενές, αρδευτικά δίκτυα κ.α.)
			6.5	Διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων
			6.6	Υδρευση (πόσιμο νερό)
			6.7	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών, κτίρια κλπ)
7.	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	Ενδυνάμωση της διοικητικής και οργανωτικής	7.1	Ενδυνάμωσης διοικητικής ικανότητας
			7.2	Υποστήριξη Φορέων

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΠΑ) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ 2026-2030

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		ικανότητας των εμπλεκόμενων φορέων, με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής υλοποίησης των παρεμβάσεων • Εδραίωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διακυβέρνησης, μέσω της ενίσχυσης των μηχανισμών, παρακολούθησης και αξιολόγησης	7.3	Βελτίωση μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης
			7.4	Εκπαίδευσης και ενημέρωσης
			7.5	Τεχνική Βοήθεια